КОНТРОЛЬНЫЙ
ЭКЗЕМПЛЯР

Установа вышэйшай адукацыі
"Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт
імя Максіма Танка"

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Прарэктар па вучэбнай рабоце
____________ А.В.Макоўчык
____________ 2019 г.

Рэгістрацыйны УД 31-1-26 /вуч.

Беларуская анамастыка

**Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па дысцыпліне па выбары для спецыяльнасці:**

1 – 02 03 01 Беларуская мова і літаратура

2019 г.

2

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарта ОСВО 1-02 03 03, уведзенага ў дзеянне пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 30.08.2013 г. № 87 і вучэбнага плана для спецыяльнасці 1 – 02 03 01 Беларуская мова і літаратура

СКЛАДАЛЬНІК:

Н.А. Радзіваноўская, дацэнт кафедры мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы вышэйшай адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка", кандыдат філалагічных навук, дацэнт

РЭЦЭНЗЕНТЫ:

А.С. Васілеўская, загадчык кафедры беларускага і рускага мовазнаўства, БДПУ, кандыдат філалагічных навук, дацэнт

В.У. Русак, загадчык кафедры беларускай філалогіі УА "Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт", кандыдат філалагічных навук, дацэнт

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедрай мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ўстановы вышэйшай адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка"

(пратакол № 6 ад 27.12.2019 г.)

Загадчык кафедры
мовазнаўства і лінгвадыдактыкі ______________ Д.В. Дзятко

Саветам філалагічнага факультэта ўстановы вышэйшай адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка"

(пратакол № 4 ад 27.12.2019 г.)

Старшыня савета ______________ В.Д. Старычонак

Афармленне вучэбнай праграмы і суправаджальных матэрыялаў дзеючым патрабаванням Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь адпавядае.

Метадыст вучэбна-метадычнага
аддзела БДПУ ______________ С.А. Старадуб

Директор библиотеки ______________ Н.П. Сятковская

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Мэта дысцыпліны па выбары "Беларуская анамастыка" – падрыхтаваць высокакваліфікаваных спецыялістаў для выкладання беларускай мовы ў навучальных установах рознага тыпу, закласці тэарэтычную базу і на яе аснове навучыць студэнтаў аналізаваць анамастычныя адзінкі.

Задачы дысцыпліны па выбары "Беларуская анамастыка":

– даць студэнтам асноўныя палажэнні сучаснай тэорыі ўласнага імя;

– пазнаёміць з найбольш эфектыўнымі і перспектыўнымі метадамі анамастычных даследаванняў;

– развіць і ўдасканаліць філалагічнае мысленне студэнта, навыкі крытычнага аналізу найбольш складаных тэарэтычных з'яў;

– сфарміраваць навыкі практычнага ўкаранення атрыманых студэнтамі ведаў у іх будучай прафесійнай дзейнасці і іншых сферах сацыяльнай актыўнасці;

– навучыць студэнтаў практычна прымяняць набытыя веды ў сваёй прафесійнай дзенасці, у школьным вучэбным працэсе;

– выхаваць любоў і павагу да роднага слова, духоўнай і інтэлектуальнай спадчыны беларускага народа, пачуццё нацыянальнай самапавагі і самаідэнтыфікацыі.

Вывучэнне дысцыпліны па выбары "Беларуская анамастыка" павінна забяспечыць фарміраванне ў студэнтаў *акадэмічных, сацыяльна-асобасных і прафесійных кампетэнцый.*

Патрабаванні да акадэмічных кампетэнцый

Студэнт павінен:

АК-5. Быць здольным ствараць новыя ідэі (валодаць крэатыўнасцю).

АК-8. Валодаць навыкамі вуснай і пісьмовай камунікацыі.

АК-9. Умець вучыцца, павышаць сваю кваліфікацыю на працягу ўсяго жыцця.

Патрабаванні да сацыяльна-асобасных кампетэнцый спецыяліста

Студэнт павінен:

СЛК-3. Валодаць здольнасцю да міжасобасных камунікацый.

СЛК-4. Валодаць навыкамі здароўезберагання.

Патрабаванні да прафесійных кампетэнцый

Студэнт павінен быць здольным:

ПК-1. Кіраваць вучэбна-пазнавальнай і вучэбна-даследчай дзейнасцю навучэнцаў.

ПК-2. Выкарыстоўваць аптымальныя метады, формы і сродкі навучання.

ПК-3. Арганізоўваць і праводзіць вучэбныя заняткі розных відаў і форм.

ПК-4. Арганізоўваць самастойную працу навучэнцаў.

ПК-11. Развіваць вучэбныя магчымасці і здольнасці навучэнцаў на аснове сістэмнай педагагічнай дыягностыкі.

ПК-12. Развіваць навыкі самастойнай работы навучэнцаў з вучэбнай, даведачнай, навуковай літаратурай і інш. крыніцамі інфармацыі.

ПК-13. Арганізоўваць і праводзіць карэкцыйна-педагагічную дзейнасць з навучэнцамі.

ПК-14.Папярэджваць і пераадольваць непяспяховасць навучэнцаў.

ПК-15.Фармуляваць адукацыйныя і выхаваўчыя мэты.

ПК-16 – ацэньваць вучэбныя дасягненні навучэнцаў, а таксама ўзроўні іх выхаванасці і развіцця.

ПК-17.Ажыццяўляць прафесійную самаадукацыю і самавыхаванне з мэтай удасканалення прафесійнай дзейнасці.

ПК-18.Арганізоўваць цэласны адукацыйны працэс з улікам сучасных адукацыйных тэхналогій і педагагічных інавацый.

ПК-19.Аналізаваць і ацэньваць педагагічныя з’явы і падзеі мінулага ў святле сучасных навуковых ведаў.

У выніку вывучэння дысцыпліны па выбары “Беларуская анамастыка” студэнт павінен ***ведаць:***

– асноўныя палажэнні сучаснай тэорыі ўласнага імя;

– разнастайныя анамастычныя тэрміны і паняцці;

– выдатных даследчыкаў беларускіх уласных імёнаў і іх асноўныя навуковыя працы;

– галоўныя навуковыя праблемы сучаснай беларускай анамастыкі і перспектыўныя шляхі яе развіцця;

– найбольш эфектыўныя і перспектыўныя метады і прыёмы аналізу анамастычнага матэрыялу;

– навуковую і даведачную літаратуру па дадзенай галіне моваведчай навукі.

У выніку вывучэння дысцыпліны па выбары “Беларуская анамастыка” студэнт павінен ***умець:***

– адбіраць, аналізаваць і сістэматызаваць моўныя факты;

– праводзіць самастойныя лінгвістычныя назіранні, рабіць абагульненні і вывады;

– заўважаць агульнае і адметнае ў навуковых фактах розных анамастычных разрадаў лексікі;

– карыстацца разнастайнымі анамастычнымі слоўнікамі, вучэбнымі дапаможнікамі і даведачнай літаратурай;

– выкарыстоўваць атрыманыя веды на практыцы.

У выніку вывучэння дысцыпліны па выбары “Беларуская анамастыка” студэнт павінен ***валодаць:***

– сістэмай навуковых паняццяў беларускай анамастыкі;

– метадамі анамастычных даследаванняў і методыкай збіральніцкай працы;

– методыкай выкладання беларускай анамастыкі ў школе;

– навыкамі арганізацыі навуковай анамастычнай працы вучняў і кіравання анамастычным гуртком.

Месца вучэбнай дысціпліны ў шэрагу іншых дысцыплін.“Беларуская анамастыка”– вучэбная дысцыпліна, якая мае ярка выражаны

міждысцыплінарны характар, што абумоўлена яе аб’ектам даследавання. Паколькі ўласнае імя прысутнічае і аналізуецца ў розных навуках – мовазнаўстве, гісторыі, геаграфіі, астраноміі і інш., то гэта дазваляе настаўніку ў працэсе выкладання беларускай мовы і літаратуры на анамастычным матэрыяле паспяхова ажыццяўляць міжпрадметныя сувязі.

Сувязь вучэбнай дысцыпліны з іншымі дысцыплінамі. Пры вывучэнні вучэбнай дысцыпліны прадугледжваецца пераемнасць і сувязь яго з лінгвістычнымі дысцыплінамі (Сучасная беларуская літаратурная мова, Беларуская дыялекталогія, Актуальныя праблемы беларускай мовы, Гісторыя беларускай мовы), а таксама са школьным курсам беларускай мовы. Асаблівая ўвага пры выкладанні асобных тэм павінна ўдзяляцца вывучэнню спецыфічных рыс беларускіх уласных імёнаў. Лекцыйныя і практычныя заняткі, прадугледжаныя вучэбным планам, узаемна звязаны і арганічна дапаўняюць адно аднаго, даючы магчымасць паглыбіць і ўдасканаліць набытыя веды.

У адпаведнасці з вучэбным планам установы вышэйшай адукацыі “Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя Максіма Танка” на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Беларуская анамастыка” на 4 курсе адводзіцца: усяго – 100 гадзін, аўдыторных – 40 гадзін, на самастойную працу – 60 гадзін (з іх 36 гадзін на падрыхтоўку да экзамену).

Форма атрымання вышэйшай адукацыі – дзённая.

Размеркаванне гадзін па семестрах на дзённым аддзяленні:

8 семестр:

Лекцыі – 22 гадзіны.

Практычныя заняткі – 18гадзін.

На самастойную працу – 24 гадзіны.

Форма атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне – **экзамен**.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

1. Уводзіны. Анамастыка як раздзел мовазнаўства. Прадмет, мэта і задачы дысцыпліны. Асноўныя раздзелы сучаснай анамастыкі: антрапаніміка, тапаніміка, зааніміка, касманіміка, ктэматаніміка (хрэматаніміка), аб’ект даследавання кожнага раздзела. Галоўныя праблемы даследавання анамастычнай навукі. Перыядызацыя гісторыі анамастычнай навукі.

2. Асноўныя пытанні тэорыі анамастыкі. Уласнае імя як лінгвістычная катэгорыя. З гісторыі вывучэння ўласных імёнаў. Погляды старажытнагрэчаскіх і старажытнарымскіх вучоных. Дыскусіі аб сутнасці ўласнага імя ў эпоху Адраджэння (Т.Гопс, Дж.Лок, Г.Лейбніц і інш.) і ў ХІХ ст. (Дж.Сцюарт Міль, Х.Джозэф і інш.). Праблема спецыфікі ўласнага імя ў сучаснай лінгвістыцы (Б.Рассал, П.Крыстоферсэн, А.Гардзінер, А.Бялецкі, А.Суперанская, В.Ніканаў, А.Рэфармацкі, Ю.Карпенка і інш.). Спецыфіка ўласнага імя.

Мяжа паміж агульнай і анамастычнай лексікай.

Паняцце “анамастычная прастора”. Аб’ём і змест анамастычнай прасторы. Шматзначнасць тэрміна “анамастычная прастора”. Погляды А.Бялецкага, У.Тапарова, А.Супяранскай і інш. . Анамастычная прастора мастацкага тэксту. Асаблівасці і праблемы вывучэння онімаў у мастацкім тэксце.

Сістэмныя сувязі ў анамастычнай прасторы і паасобных яе разрадах (У.Тапароў і інш.). Класіфікацыя ўласных імёнаў.

3. Метады анамастычных даследаванняў. Асноўныя метады анамастычных даследаванняў. Апісальны метад як найбольш шырока выкарыстоўваемы ў навуковых працах. Гістарычны метад – адзін з асноўных пры аналізе анамастычнага матэрыялу. Параўнальна-супастаўляльны метад і яго роля пры вывучэнні онімаў у блізкароднасных мовах. Арэальны метад (ізаглосны, метад картаграфавання) і асаблівасці яго прымянення. Семіятычны метад вывучэння онімаў. Стылістычны метад як асноўны пры вывучэнні літаратурнай анамастыкі. Лінгвапсіхалагічны (псіхалінгвістычны) метад, яго разнавіднасці ў анамастычнай навуцы. Статыстычны метад, вынікі яго прымянення пры даследаванні разнастайных разрадаў онімаў.

4. Беларуская антрапаніміка.

4.1. З гісторыі беларускай антрапаніміі. Праблемы перыядызацыі ўсходнеславянскай антрапаніміі.

Асноўныя этапы і працэсы ў гісторыі беларускай антрапаніміі. Дахрысціянскі перыяд і яго адметнасці. Старажытныя адапелятыўныя імёны і прычыны іх узнікнення.

Перыяд з XI да XVII стст. Уплыў хрысціянства на іменалагічную сістэму ўсходнеславянскіх народаў. Кананічныя імёны. “Древний русский календарь. По месячным минеям XI – XIII вв.” І.І. Сразнеўскага. Фанетычная адаптацыя кананічных імёнаў у старабеларускай мове.

Перыяд з XVIII да XIX стст., яго адметнасці ў гісторыі беларускага антрапанімікона. З’яўленне псеўданімаў.

Новы перыяд (XX ст.) у гісторыі беларускай антрапанімікі. Дэхрысцінізацыя і дэмакратызацыя антрапонімаў. Якасныя змены іменніка ў савецкі час. Характэрныя рысы сучаснага перыяду ў беларускай і ўсходнеславянскай антрапаніміі (з'яўленне разнастайных імёнаў-неалагізмаў, наваўтварэнняў ад кананічных імёнаў, пашырэнне старажытных славянскіх імёнаў і інш.).

4.2. Сучасны беларускі іменнік. Тыпы беларускіх прозвішчаў паводле іх лексіка-семантычнага складу (адантрапанімічныя, адапелятыўныя, адтапанімічныя). Склад, структура і асаблівасці кожнага з гэтых тыпаў беларускіх прозвішчаў. Тыпы беларускіх прозвішчаў паводле структурна-тыпалагічных асаблівасцей (прозвішчы суфіксальнага, лексіка-семантычнага і сінтаксічна-марфалагічнага ўтварэння).

Мянушкі, іх паходжанне і месца ў антрапанімічнай сістэме. Сучасныя беларускія мянушкі. Псеўданімы, іх разнавіднасці і спосабы ўтварэння. Імёны па бацьку.

4.3. Антрапонімы ў кантэксце мастацкага твора. Сацыякультурная і стылістычная канатацыя ўласных імёнаў. Загаловак як галоўны кампанент мастацкага тэксту.

5. Беларуская тапаніміка. З гісторыі беларускай тапанімікі. Даследаванні А.Качубінскага, Ю.Трусмана, Я.Карскага, А.Сабалеўскага, А.Шахматава, Э.Вальтэра, Г.Ільінскага і інш. Ажыўленне тапанімічных даследаванняў на Беларусі ў 50 – 60-ыя гг. XX ст. Сучасны стан беларускай тапанімічнай навукі (агульная характарыстыка). Асноўныя разрады тапанімічных назваў (гідронімы, айконімы, урбанонімы, драмонімы, дрымонімы і інш.). Моўная прыналежнасць тапонімаў Беларусі.

Тапонімы ў мастацкім творы, іх структура і стылістычная функцыя.

6. Агульная і беларуская касманіміка. Змест і аб'ём тэрмінаў "касманімія" і "астранімія". Назвы сузор'яў, зорак і планет у беларускай мове. Асаблівасці беларускай народнай касманіміі.

Касмонімы і астронімы ў мастацкім творы, іх структура і асаблівасці ўжывання. Назвы дробных аб'ектаў касмічнай прасторы.

7. Беларуская ктэматаніміка. З гісторыі беларускай ктэматаніміі. Агульная характарыстыка беларускай ктэматаніміі. Разрады ктэматонімаў, іх роля і месца ў анамастычнай прасторы і грамадскім жыцці.

Асаблівасці ктэматонімаў у мастацкім творы.

8. Анамастыка ў школе. Анамастычная лексіка і яе вывучэнне ў школе. Пазакласная праца з вучнямі па зборы і вывучэнні онімаў.

Даведачная і навукова-папулярная літаратура па анамастыцы.

Анамастычная лексікаграфія.

Вучэбна-метадычная карта дысцыпліны па выбары
(дзённая форма атрымання вышэйшай адукацыі)

№ раздзела, тэмы	Назва раздзела, тэмы	Колькасць аўдыторных гадзін		Самастойная работа	Літаратура	Формы кантролю
		Лекцыі	Практычныя заняткі			
1	**Беларуская анамастыка**	**22**	**18**	**24**		
1.1.	**Уводзіны**	**2**		**2**		
1.1. 1	1. Анамастыка як раздзел мовазнаўства. 2. Прадмет, мэта і задачы дысцыпліны. 3. Асноўныя раздзелы сучаснай анамастыкі: антрапаніміка, тапаніміка, зааніміка, касманіміка, ктэматаніміка (хрэматаніміка), аб'ект даследавання кожнага раздзела. 4. Галоўныя праблемы даследавання анамастычнай навукі. 5. Перыядызацыя гісторыі анамастычнай навукі.	2		2	1, 12, 15	
1.2	**Асноўныя пытанні тэорыі анамастыкі.**	**4**	**4**	**4**		
1.2. 1	1. Уласнае імя як лінгвістычная катэгорыя. 2. З гісторыі вывучэння ўласных імёнаў. 3. Погляды старажытнагрэчаскіх і старажытнарымскіх вучоных. 4. Дыскусіі аб сутнасці ўласнага імя ў эпоху Адраджэння (Т.Гопс, Дж.Лок, Г.Лейбніц і інш.) і ў XIX ст. (Дж.Сцюарт Міль, Х.Джозэф і інш.). 5. Праблема спецыфікі ўласнага імя ў сучаснай лінгвістыцы (Б.Рассал, П.Крыстоферсэн, А.Гардзінер, А.Бялецкі, А.Суперанская, В.Ніканаў, А.Рэфармацкі, Ю.Карпенка і інш.). 6. Спецыфіка ўласнага імя.	2		4	6, 12, 13, 19	
1.2. 2	1. Мяжа паміж агульнай і анамастычнай лексікай. 2. Паняцце "анамастычная прастора". Аб'ём і змест анамастычнай прасторы. Шматзначнасць тэрміна "анамастычная прастора". Погляды	2			12, 13, 19	Вуснае апытванне, праца са слоўнікамі.

	А.Бялецкага, У.Тапарова, А.Супяранскай і інш. 3. Анамастычная прастора мастацкага тэксту. Асаблівасці і праблемы вывучэння онімаў у мастацкім тэксце. 4. Сістэмныя сувязі ў анамастычнай прасторы і паасобных яе разрадах (У.Тапароў і інш.). Класіфікацыя ўласных імёнаў.					
1.2. 3	1. Уласнае імя як лінгвістычная катэгорыя. З гісторыі вывучэння ўласных імёнаў. 2. Погляды старажытнагрэчаскіх і старажытнарымскіх вучоных. 3. Дыскусіі аб сутнасці ўласнага імя ў эпоху Адраджэння. 4. Праблема спецыфікі ўласнага імя ў сучаснай лінгвістыцы. Спецыфіка ўласнага імя.		2		1, 12, 13	Выступленне з рэфератамі.
1.2. 4	1. Анамастычная прастора мастацкага тэксту. 2. Асаблівасці і праблемы вывучэння онімаў у мастацкім тэксце. 3. Сістэмныя сувязі ў анамастычнай прасторы і паасобных яе разрадах. 4. Класіфікацыя ўласных імёнаў.		2		12, 20	Камбінаванае апытванне, праверка выканання практыкаванняў.
1.3	**Метады анамастычных даследаванняў**	**4**	**2**	**4**		
1.3. 1	1. Асноўныя метады анамастычных даследаванняў. 2. Апісальны метад як найбольш шырока выкарыстоўваемы ў навуковых працах. 3. Гістарычны метад – адзін з асноўных пры аналізе анамастычнага матэрыялу. 4. Параўнальна-супастаўляльны метад і яго роля пры вывучэнні онімаў у блізкароднасных мовах.	2		2	12, 16	
1.3. 2	1. Арэальны метад (ізаглосны, метад картаграфавання) і асаблівасці яго прымянення. 2. Семіятычны метад вывучэння онімаў. 3. Стылістычны метад як асноўны пры вывучэнні літаратурнай анамастыкі. 4. Лінгвапсіхалагічны (псіхалінгвістычны) метад, яго разнавіднасці ў анамастычнай навуцы. 5. Статыстычны метад, вынікі яго прымянення пры даследаванні разнастайных разрадаў онімаў.	2		2	12, 16	
1.3.	1. Апісальны метад як найбольш шырока выкарыстоўваемы ў навуковых		2		11, 12, 16	Рэйтынгавая

4	працах. 2. Гістарычны метад – адзін з асноўных пры аналізе анамастычнага матэрыялу. 3. Параўнальна-супастаўляльны метад і яго роля пры вывучэнні онімаў у блізкароднасных мовах. 4.Семіятычны метад вывучэння онімаў. 5. Стылістычны метад як асноўны пры вывучэнні літаратурнай анамастыкі. 7. Статыстычны метад, вынікі яго прымянення пры даследаванні разнастайных разрадаў онімаў.					кантрольная работа № 1.
1.4	**Беларуская антрапаніміка**	**6**	**6**	**10**		
1.4. 1	1. Праблемы перыядызацыі ўсходнеславянскай антрапаніміі. 2. Асноўныя этапы і працэсы ў гісторыі беларускай антрапаніміі. 3. Дахрысціянскі перыяд і яго адметнасці. Старажытныя адапелятыўныя імёны і прычыны іх узнікнення. 3. Перыяд з XI да XVII стст. Уплыў хрысціянства на іменалагічную сістэму ўсходнеславянскіх народаў. Кананічныя імёны. 4. Перыяд з XVIII да XIX стст., яго адметнасці ў гісторыі беларускага антрапанімікона. З’яўленне псеўданімаў. 5. Новы перыяд (XX ст.) у гісторыі беларускай антрапанімікі. Дэхрысцінізацыя і дэмакратызацыя антрапонімаў. Якасныя змены іменніка ў савецкі час. 6. Характэрныя рысы сучаснага перыяду ў беларускай і ўсходнеславянскай антрапаніміі (з’яўленне разнастайных імёнаў-неалагізмаў, новаўтварэнняў ад кананічных імёнаў, пашырэнне старажытных славянскіх імёнаў і інш.).	2			1, 2, 3, 4, 8	
1.4. 2	1. Сучасны беларускі іменнік. 2. Тыпы беларускіх прозвішчаў паводле іх лексіка-семантычнага складу (адантрапанімічныя, адапелятыўныя, адтапанімічныя). Склад, структура і асаблівасці кожнага з гэтых тыпаў беларускіх прозвішчаў. 3. Тыпы беларускіх прозвішчаў паводле структурна-тыпалагічных асаблівасцей (прозвішчы суфіксальнага, лексіка-семантычнага і сінтаксічна-марфалагічнага ўтварэння). 4. Мянушкі, іх паходжанне і месца ў антрапанімічнай сістэме. Сучасныя	2		6	1, 2, 3, 4, 8	Камбінаванае апытванне, выкананне практыкаванняў.

	беларускія мянушкі. 5. Псеўданімы, іх разнавіднасці і спосабы ўтварэння.					
1.4.3	1. Антрапонімы ў кантэксце мастацкага твора. 2. Сацыякультурная і стылістычная канатацыя ўласных імёнаў. 3. Загаловак як галоўны кампанент мастацкага тэксту.	2		4	1, 19, 20	
1.4.4	1. Асноўныя этапы і працэсы ў гісторыі беларускай антрапаніміі. 2. Дахрысціянскі перыяд і яго адметнасці. 3. Старажытныя адапелятыўныя імёны і прычыны іх узнікнення. 4. Уплыў хрысціянства на іменалагічную сістэму ўсходнеславянскіх народаў. 5. З'яўленне псеўданімаў у беларускім антрапаніміконе. 6. Дэхрысцінізацыя і дэмакратызацыя антрапонімаў. Якасныя змены іменніка ў савецкі час.		2		1, 2, 3, 4, 8, 19	Франтальнае апытванне, выкананне практыкаванняў.
1.4.5	1. Вызначэнне тыпаў беларускіх прозвішчаў паводле іх лексіка-семантычнага складу (адантрапанімічныя, адапелятыўныя, адтапанімічныя). 2. Тыпы беларускіх прозвішчаў паводле структурна-тыпалагічных асаблівасцей (прозвішчы суфіксальнага, лексіка-семантычнага і сінтаксічна-марфалагічнага ўтварэння).		2		1, 2, 3, 4, 8, 19	Камбінаванае апытванне, праверка выканання практыкаванняў; вусныя паведамленні.
1.4.6	1. Мянушкі, іх паходжанне і месца ў антрапанімічнай сістэме. 2. Сучасныя беларускія мянушкі.		2		1, 2, 3, 4, 8, 19	Рэйтынгавая кантрольная работа № 2
1.5	**Беларуская тапаніміка**	**2**	**2**			
1.5.1	1. З гісторыі беларускай тапанімікі. Даследаванні А.Качубінскага, Ю.Трусмана, Я.Карскага, А.Сабалеўскага, А.Шахматава, Э.Вальтэра, Г.Ільінскага і інш. 2. Ажыўленне тапанімічных даследаванняў на Беларусі ў 50 – 60-ыя гг. XX ст. 3. Сучасны стан беларускай тапанімічнай навукі (агульная характарыстыка). 4. Асноўныя разрады тапанімічных назваў (гідронімы, айконімы, урбанонімы, драмонімы, дрымонімы і інш.). Моўная прыналежнасць тапонімаў Беларусі.	2			1, 6, 7, 11, 12, 15, 18, 19, 20	

1.5.2	1. Тапонімы ў мастацкім творы. 2. Структура і стылістычная функцыя тапонімў у мастацкім тэксце.		2		19, 20	Індывідуальнае апытванне, праверка картатэкі моўных фактаў.
1.6	**Агульная і беларуская касманіміка**	**2**	**2**			
1.6.1	1. Змест і аб’ём тэрмінаў “касманімія” і “астранімія”. 2. Назвы сузор’яў, зорак і планет у беларускай мове. 3. Асаблівасці беларускай народнай касманіміі.	2			13	
1.6.2	1. Касмонімы і астронімы ў мастацкім творы, іх структура і асаблівасці ўжывання. 2.Назвы дробных аб’ектаў касмічнай прасторы.		2		19, 20	Вусныя паведамленні.
1.7	**Беларуская ктэматаніміка**	**2**		**2**		
1.7.1	1. З гісторыі беларускай ктэматаніміі. 2.Агульная характарыстыка беларускай ктэматаніміі. 3. Разрады ктэматонімаў, іх роля і месца ў анамастычнай прасторы і грамадскім жыцці. 4. Асаблівасці ктэматонімаў ў мастацкім творы.	2		2	19, 20	
1.8	**Анамастыка ў школе**		**2**	**2**		
1.8.1	1. Анамастычная лексіка і яе вывучэнне ў школе. 2. Пазакласная праца з вучнямі па зборы і вывучэнні онімаў. 3. Даведачная і навукова-папулярная літаратура па анамастыцы. 4. Анамастычная лексікаграфія.		2	2	9, 18, 14, 17	Рэйтынгавая кантрольная работа № 3.
	Усяго ў 8 семестры	**22**	**18**	**24**		**экзамен**

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

ЛІТАРАТУРА

Асноўная літаратура

1. Ономастика Беларуси. Антропонимия: учеб. для студентов филол. фак. высш. учеб. заведений / А. М. Мезенко [и др.]. – Минск : Респ. ин-т высш. шк., 2017. – 397 с.

Дадатковая літаратура

1 Багамольнікава, Н.А. Тапанімія Гомельшчыны: структурна-семантычная характарыстыка: манаграфія / Н. А. Багамольнікава. – Гомель : Гомел. дзярж. ун-т, 2008. – 242 с.

2. Бірыла, М.В. Беларуская антрапанімія: прозвішчы, утвораныя ад апелятыўнай лексікі / М. В. Бірыла. –Мінск : Навука і тэхніка,1969. – 504 с.

3. Бірыла, М.В. Беларуская антрапанімія: структура ўласных мужчынскіх імён/ М. В. Бірыла. –Мінск : Навука і тэхніка,1982. – 319 с.

4. Бірыла, М.В. Беларуская антрапанімія: уласныя імёны, імёны-мянушкі, імёны па бацьку, прозвішчы / М. В. Бірыла. – Мінск : Навука і тэхніка, 1966. – 326 с

5. Бірыла, М.В. Літоўскія элементы ў беларускай анамастыцы / М. В. Бірыла, А. П. Ванагас. – Мінск : Навука і тэхніка, 1968. – 99 с.

6. Восточно-славянская ономастика / А. В. Суперанская [и др.] ; под ред. А. В. Суперанской. – М. : Наука, 1972. – 367 с.

7. Генкин, В.М. Ойконимия и катойконимия Белорусского Поозерья : учеб.-метод. пособиедля студентов-филологов / В. М. Генкин. – Витебск : Витеб. гос. ун-т, 2009. – 115 с.

8. Гурская, Ю.А. Древние фамилии современного белорусского ареала на славянском и балтийском фоне / Ю. А. Гурская. – Минск : Право и экономика, 2011. – 446 с.

9. Емельяновіч, В. М. Беларуская анамастыка ў школе: матэрыялы спецкурса і спецсемінара / В. М. Емельяновіч. – Брэст : Брэсц. дзярж. ун-т, 1999. – 50 с.

10. Казлова, Р. М. Беларуская і славянская гідранімія. Праславянскі фонд :у 5 т. / Р. М. Казлова. – Гомель : Гомел. дзярж. ун-т, 2011. – Т. 5. – 248 с.

11. Лемцюгова, В.П. Беларуская айканімія: лінгвістычны аналіз назваў населеных пунктаў Мінскай вобласці / В. П. Лемцюгова. – Мінск : Навука і тэхніка, 1970. – 154 с.

12. Мезенка, Г.М. Беларуская анамастыка : навуч. дапам. для студэнтаў ун-таў / Г. М. Мезенка. – Мінск : Выш.шк., 1997. – 119 с.

13. Суперанская, А. В. Общая теория имени собственного / А. В. Суперанская. – 3-е изд. – М. : URSS : Либроком, 2009. – 365 с.

14. Суперанская, А. В. Ономастическая лексикография / А. В. Суперанская. – М. : Наука, 1989. – 112 с.

15. Суперанская, А. В. Что такое топонимика?: из истории географических названий / А. В. Суперанская. – М. : URSS : Либроком, 2014. – 175 с.

16. Теория и методика ономастических исследований / А. В. Суперанская [и др.] ; отв. ред. А. П. Непокупный. – 2-е изд. – М. : URSS : ЛКИ, 2007. – 254 с.

17. Шахоўская, С. У. Беларуская анамастычная лексікаграфія: фарміраванне, сучасны стан, вектары развіцця / С. У. Шахоўская. – Мінск : Красная звезда, 2012. – 258 с.

18. Шур, В. Беларускія ўласныя імёны: беларуская антрапанімія і тапанімія: вучэб. дапам. / В. Шур. – Мазыр : Выснова, 2018. – 355 с.

19. Шур, В. Беларускія ўласныя імёны: беларуская антрапаніміка і тапаніміка : дапам. для настаўнікаў / В. Шур. – Мінск. : Маст. літ., 1998. – 237 с.

20. Шур, В.В. Уласнае імя ў соцыуме і мастацкім тэксце : манаграфія / В. В. Шур. – Мінск : Ін-т радыялогіі, 2015. – 298 с.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ І ВЫКАНАННІ САМАСТОЙНАЙ ПРАЦЫ ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ ПА ВЫБАРЫ "БЕЛАРУСКАЯ АНАМАСТЫКА"

Для павышэння якасці прафесійнай падрыхтоўкі будучых настаўнікаў мэтазгодна на працягу ўсяго тэрміну навучання ў ВНУ прыцягваць кожнага студэнта да сістэматычнай самастойнай работы. Змест і формы самастойнай работы студэнтаў распрацоўваюцца супрацоўнікамі кафедры ў адпаведнасці з мэтамі і задачамі адукацыйнага стандарту.

Матэрыял, рэкамендаваны для самастойнага вывучэння, студэнты павінны атрымліваць ад выкладчыка з першых тыдняў семестра. Матэрыял для самастойнай працы, распрацаваны выкладчыкамі кафедры, можа ўключаць комплексы індывідуальных заданняў па пэўных тэмах, сістэму індывідуальных дамашніх кантрольных работ па тэмах і раздзелах дысцыпліны.

На самастойнае вывучэнне варта прапаноўваць асобныя тэмы лекцый або іх часткі па раней складзеным плане з указаннем асноўнай і дадатковай літаратуры па праблеме.

Эфектыўнасць самастойнай працы студэнтаў залежыць ад многіх фактараў. Тут і аптымальна выбраная форма працы, і дакладныя, канкрэтныя ўказанні і рэкамендацыі выкладчыка з наступнай аб'ектыўнай ацэнкай яе вынікаў і, самае важнае, сістэматычнасць і паслядоўнасць у правядзенні такой працы.

Самастойная работа студэнтаў прадугледжвае выкананне кантрольных прац, тэстаў, падрыхтоўку вусных паведамленняў і пісьмовых рэфератаў па вызначанай тэматыцы, знаёмства з навуковай, навукова-папулярнай, хрэстаматыйнай літаратурай, з тэрміналагічнымі слоўнікамі, пераклад, рэферыраванне і анатаванне прафесійна арыентаваных тэкстаў і інш.

Самастойная работа студэнтаў праводзіцца ў аб'ёме, прадугледжаным вучэбным планам.

№ п/п	Назва тэмы, раздзела	Коль-касць гадзін на СПС	Заданне	Форма выканання
1.1.1	Перыядызацыя гісторыі анамастычнай навукі.	2	Падрыхтаваць канспект пра асноўныя перыяды развіцця анамастыкі.	Канспект
1.2.1	Дыскусіі аб сутнасці ўласнага імя ў эпоху Адраджэння (Т.Гопс, Дж.Лок, Г.Лейбніц і інш.) і ў XIX ст. (Дж.Сцюарт Міль, Х.Джозэф і інш.). Праблема спецыфікі ўласнага імя ў сучаснай лінгвістыцы (Б.Рассал,	4	Падрыхтаваць партфоліа, дзе будуць праілюстраваны асноўныя дыскусійныя погляды на сутнасць уласнага імя ў розныя часы.	Прэзентац ыя

	П.Крыстоферсэн, А.Гардзінер, А.Бялецкі, А.Суперанская, В.Ніканаў, А.Рэфармацкі, Ю.Карпенка і інш.).			
1.3	Метады анамастычных даследаванняў.	4	Падрыхтаваць прзентацыю пра метады анамастычных даследаванняў з прывядзеннеў прыкладаў выкарыстання метада пры вывучэнні онімаў.	Прэзентацыя
1.4.2	Мянушкі, іх паходжанне і месца ў антрапанімічнай сістэме. Сучасныя беларускія мянушкі.	6	Сабраць беларускія мянушкі, што выкарыстоўваюцца ў беларусаў, зрабіць іх аналіз.	Картатэка моўных фактаў; рэферат
1.4.3 1.5.2	Онімы ў кантэксце мастацкага твора.	4	Правесці аналіз ужывання онімаў у мастацкім тэксце. Вызначць функцыю онімаў ў тэкстах мастацкай літаратуры.	Даклад
1.7.1	Агульная характарыстыка беларускай ктэматаніміі. Разрады ктэматонімаў, іх роля і месца ў анамастычнай прасторы і грамадскім жыцці.	2	Сабраць і раскласіфікаваць беларускія ктэматонімы	Картатээка моўных фактаў; рэферат.
1.8.1	Анамастычная лексікаграфія	2	Падрыхтаваць рэферат пра анамастычную лексікаграфію.	Рэферат

РЭЙТЫНГАВАЯ РАБОТА № 1

Тэрміналагічны дыктант

Дайце азначэнне наступным тэрмінам.

1. Анамастыка, онім, анамастычная прастора, антрапонім, тапонім, гідронім, айконім, фіктонім, анамастычныя ўніверсаліі, анімізацыя апелятываў, апелятывацыя оніма (дэанімізацыя), трансанімізацыя.

2. Назавіце асноўныя медады даследавання ў анамастыцы.

РЭЙТЫНГАВАЯ РАБОТА № 2

Падрыхтуйце рэферат на тэму (на выбар студэнта)

1. Асаблівасці ўласных асабовых імён у розныя гістарычныя перыяды.
2. З гісторыі ўзнікнення і фарміравання прозвішчаў.
3. Асаблівасці ўсходнеславянскіх антрапонімаў з адмоўем *не-*.
4. Мянушкі людзей як спецыфічны від антрапанімных адзінак.
5. Імёны ў розных соцыумах і ў розных моўных падсістэмах.
6. Беларуская анамастычная лексікаграфія.
7. Уклад М.В. Бірылы ў навуку аб уласных імёнах.
8. Гісторыя жаночых імён на Беларусі.
9. Уплыў моды на выбар імені.
10. Спецыфіка іменніка старавераў.
11.Імёны-мянушкі сваёй вёскі (раёна, групы).
12. Таямніцы імён і абрадаў.
13. Традыцыі надання імені ў славян у язычніцкі і хрысціянскіперыяды.
14. Беларускія тапонімы.
15. Назвы населеных пунктаў Беларусі з пункту гледжання этымалогіі.
16. Неафіцыйныя назвы гарадскіх аб’ектаў.
17. Урбананімія: лексіка-семантычны аспект.
18. Урабанімія: праблемы перайменавання.
19. Касмонімы і астронімы, народная касманіміка.
20. Этнонімы, іх гісторыя і тыпы.
21. Імяннік свайго раёна ў сацыялінгвістычным аспекце.
22. Беларуская тэанімія.
23. Літаратурная анамастыка Беларусі: гісторыя і перспектывы.
24. Сутнасць новых тэорый пра ўплыў імені на характар і лёс чалавека.
25. Антрапанімія на старонках беларускай перыёдыкі.

26. З гісторыі паходжання ўласных назваў роднай зямлі.
27. Уласнае імя як кампанент фразеалагізмаў.

РЭЙТЫНГАВАЯ РАБОТА № 3

Выканайце тэст

1. Дапоўніце сказ.

Утварэнне новых уласных імёнаў шляхам пераносу вядомага імя ў іншы анамастычны клас называецца ______.

2. Назавіце прозвішча заснавальніка анамастычнай навукі на Беларусі:

1) Ф.М. Янкоўскі;
2) П.А. Бузук;
3) Л.А. Антанюк;
4) М.В. Бірыла;
5) А.А. Станкевіч.

3. Назавіце факультатыўныя (неабавязковыя) для кожнагачалавека антрапанімныя адзінкі:

а) прозвішча;
б) мянушка;
в) асабовае імя;
г) псеўданім;
д) імя па бацьку.

4. Якая антрапанімная адзінка мае значэнне “неафіцыйнае найменнечалавека, дадзенае па яго знешніх ці ўнутраных асаблівасцях, паводзінах,характары заняткаў, пасадзе, прозвішчы і інш.”?

а) прозвішча;
б) мянушка;
в) асабовае імя;
г) псеўданім;
д) імя па бацьку.

5. Якія функцыі выконвалі мянушкі ў старажытнасці?

а) намінатыўна-ідэнтыфікацыйную;
б) прафілактычную;
в) пажадальную;
г) эмацыянальна-экспрэсіўнай характарыстыкі.

6. Хто з’яўляецца аўтарам «Слоўніка беларускіх псеўданімаў і крыптанімаў (XVI–XX стст.)»?

а) В.В. Шур;
б) М.В. Бірыла;

в) Ю.А. Гурская;

г) Г.К.Усціновіч;

д) Я. У. Саламевіч.

7. Паэтонім – гэта …

а) онім, што ўжываецца ў паэтычным тэксце;

б) антрапонім, які ўжываецца ў паэзіі;

в) онім, выдуманы паэтам;

г) уласнае імя мастацкага тэксту.

8. Нацыянальны беларускі рэпертуар імён – гэта…

а) усе імёны, што ўжываюцца беларусамі;

б) усе імёны, што ўжываюцца на тэрыторыі Беларусі;

в) найбольш папулярныя імёны;

г) традыцыйныя беларускія імёны.

9. Адзначце імёны па бацьку, у якіх пры перакладзе на беларускуюмову адбудзецца з‘ява якання.

а) Еремеевич;

б) Ефимович;

в) Ермолаевич;

г) Евдокимович;

д) Ефремович.

10. Адзначце імёны па бацьку, у якіх пры перакладзе на беларускуюмову адбудзецца з‘ява дзекання.

а) Диогенович;

б) Леонидович;

в) Родионович;

г) Динарович;

д) Демидович.

11. Адзначце імя па бацьку, утворанае ад імені Антон.

а) Антанінавіч;

б) Антоніевіч;

в) Антоньевіч;

г) Анцімонавіч;

д) Антонавіч.

12.Якім тэрмінам прынята называць выдзеленыя фінальныяэлементы ў прозвішчах *Бык-аў, Арлоў-скі, Барыс-ёнак*?

а) суфіксы;

б) канчаткі;

в) суфіксоіды;

г) карані;

д) прозвішчаўтваральныя фарманты.

13. У аснове якіх прозвішчаў ляжаць уласныя асабовыя імёны абоіх формы?

а) Курыла;

б) Сянчура;

в) Алёхна;

г) Гуменнік;

д) Прымакоў

14.Па якіх прыметах з вялікай доляй верагоднасці можнасцвярджаць, што носьбіт прозвішча – карэнны беларус?

а) прозвішча заканчваецца на -енка/-энка/-анка;

б) прозвішча з’яўляецца першасным, а не другасным;

в) прозвішча заканчваецца на –онак/-ёнак;

г) прозвішча ўтворана ад уласнага асабовага імені;

д) прозвішча заканчваецца на –эня/-еня.

15. Як скланяюцца прозвішчы тыпу *Харужы, Харошанькі*?

а) як рознаскланяльныя назоўнікі;

б) як прыметнікі;

в) як назоўнікі 2-га скланення;

г) не скланяюцца ўвогуле.

16. Якія прозвішчы маюць у сваім складзе неславянскія фарманты?

а) Эрдман;

б) Скараход;

в) Давідсон;

г) Недасека;

д) Кандынашвілі.

АПІСАННЕ СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ

Для атрымання аб'ектыўнай інфармацыі аб ўзроўні паспяховасці студэнтаў мэтазгодна сістэматычна выкарыстоўваць розныя віды кантролю, сярод якіх: апераджальны, бягучы, тэматычны, прамежкавы і выніковы. Кожны з відаў кантролю ўжываецца на пэўным этапе навучання і выконвае ў педагагічным працэсе адну з функцый: стымулюючую, навучальную, дыягнастычную, выхаваўчую і інш.

Дыягностыка кампетэнцый па дысцыпліне можа мець розныя формы.

Вусны кантроль: франтальнае, індывідуальнае, ушчыльненае (камбінаванае) апытванне на лекцыях і практычных занятках, вусныя паведамленні, вусны залік.

Пісьмовы кантроль: тэрміналагічныя дыктанты, пераклад тэкстаў па спецыяльнасці з рускай мовы на беларускую, рознаўзроўневыя кантрольныя заданні, у тым ліку не менш як дзве кантрольныя работы, пісьмовыя работы па аўдыторных (дамашніх) практыкаваннях, рэфераты, пісьмовы залік.

Тэставы кантроль: падбор кароткіх адказаў у адпаведнасці з заданнямі.

КРЫТЭРЫІ І ПАКАЗЧЫКІ АЦЭНКІ ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ СТУДЭНТАЎ НА ЭКЗАМЕНЕ

Адзнака	Крытэрыі
10	Студэнт свабодна валодае вучэбным матэрыялам і паказвае яго поўнае разуменне; выяўляе самы высокі ўзровень усвядомленасці вывучанага, абгрунтавана выкладае свае думкі, выкарыстоўваючы звесткі з дадатковай літаратуры, робіць самастойныя вывады і заключэнні, падмацоўвае свой адказ уласнымі ілюстрацыямі-доказамі. Аналіз моўных фактаў выкананы без памылак, што сведчыць пра ўменне прымяняць тэарэтычныя веды для вырашэння практычных задач навучання. Перадае матэрыял паслядоўна, захоўваючы нормы літаратуранай мовы; праяўляе адказнасць, пазнавальную актыўнасць і крэатыўнасць. Маўленне адпавядае патрабаванням лагічнасці, дакладнасці, правільнасці, выразнасці.
9	Студэнт свабодна валодае вучэбным матэрыялам, дае поўнае азначэнне лінгвістычным паняццям, выяўляе высокі ўзровень усвядомленасці вывучанага і ўменне аргументавана выкладаць яго, падмацоўвае свой адказ яркімі ілюстрацыямі-доказамі (як з дапаможнікаў, так і самастойна падабранымі). Аналіз моўных фактаў выкананы без памылак, што сведчыць пра ўменне прымяняць тэарэтычныя веды для вырашэння практычных задач навучання. Маўленне адпавядае патрабаванням лагічнасці, дакладнасці, правільнасці, выразнасці.
8	Студэнт у дастаткова поўным аб'ёме валодае вучэбным матэрыялам, самастойна абгрунтоўвае свой адказ і прыводзіць ілюстрацыі-доказы, узятыя з дапаможнікаў ці лекцый. Пры выкананні аналізу моўных фактаў дапускае асобныя недакладнасці, якія сам жа выпраўляе. Матэрыял выкладае паслядоўна, з захаваннем літаратурных нормаў; не дапускае фактычных памылак. Маўленне адпавядае патрабаванням лагічнасці, дакладнасці, правільнасці, выразнасці.
7	Студэнт у дастаткова поўным аб'ёме перадае вучэбны матэрыял з асобнымі недакладнасцямі, якія выпраўляе пасля дадатковых пытанняў; можа абгрунтаваць свой адказ, прывесці ілюстрацыі-доказы; матэрыял выкладае паслядоўна з нязначнымі адхіленнямі ад літаратурнай нормы. Аналіз моўных фактаў выкананы з некаторымі памылкамі, якія выпраўляюцца самастойна. Маўленне ў асноўным адпавядае патрабаванням лагічнасці, дакладнасці, правільнасці, выразнасці.
6	Студэнт перадае вучэбны матэрыял з нязначнымі памылкамі, але выпраўляе іх з дапамогай выкладчыка; тэарэтычныя звесткі падмацоўвае ілюстрацыямі, але без дастаткова глыбокага і доказнага іх абгрунтавання; дапускае недакладнасці ў паслядоўнасці выкладу матэрыялу і яго моўным афармленні. Аналіз моўных фактаў выкананы з нязначнымі памылкамі, якія выпраўляюцца самастойна. Маўленне ў асноўным адпавядае патрабаванням лагічнасці, дакладнасці, правільнасці, выразнасці.
5	Студэнт ў асноўным ведае і разумее галоўныя палажэнні тэмы, але дапускае памылкі ў азначэнні паняццяў і фармулёўцы правіл, якія можа выправіць з дапамогай выкладчыка; выкладае матэрыял непаслядоўна; дапускае памылкі ў моўным афармленні. Аналіз моўных фактаў выкананы з памылкамі, якія

	выпраўляюцца з дапамогай выкладчыка. Маўленне недастаткова лагічнае і выразнае.
4	Студэнт няпоўна выкладае праграмны вучэбны матэрыял, дапускае асобныя памылкі ў азначэнні паняццяў і фармулёўцы правіл, не ўмее абгрунтаваць свае разважанні, адчувае цяжкасці пры падборы ілюстрацый; парушае паслядоўнасць выкладу матэрыялу, дапускае памылкі ў моўным афармленні адказу. Моўны аналіз выкананы з памылкамі, якія выпраўляюцца з дапамогай выкладчыка. Маўленне недастаткова лагічнае і выразнае.
3	Студэнт ўзнаўляе нязначную частку вучэбнага матэрыялу, дапускае істотныя памылкі, якія выпраўляе з дапамогай выкладчыка. Аналіз моўных фактаў не выкананы або выкананы з грубымі памылкамі. Маўленне не адпавядае патрабаванням лагічнасці, дакладнасці, правільнасці, выразнасці.
2	Студэнт называе асобныя моўныя факты з вучэбнага матэрыялу, дапускае істотныя памылкі, якія выпраўляе з дапамогай выкладчыка. Аналіз моўных фактаў не выкананы або выкананы са значнымі памылкамі. Маўленне не адпавядае патрабаванням лагічнасці, дакладнасці, правільнасці, выразнасці.
1	Студэнт не валодае нават асобнымі фактамі з вучэбнага матэрыялу, не ўсведамляючы іх месца ў агульнай моўнай сістэме. Аналіз моўных фактаў не выкананы або выкананы са значнымі памылкамі. Маўленне не адпавядае патрабаванням лагічнасці, дакладнасці, правільнасці, выразнасці.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ УВА

Назва вучэбнай дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	**Назва кафедры**	**Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы ўстановы вышэйшай адукацыі па вучэбнай дысцыпліне**	**Рашэнне, прынятае кафедрай, што распрацавала вучэбную праграму**
Гісторыя беларускай мовы	мовазнаўства і лінгвадыдактыкі	Прапаноў няма	узгадніць, пратакол № 6 ад 27.12.2019
Беларуская дыялекталогія	мовазнаўства і лінгвадыдактыкі	Прапаноў няма	узгадніць, пратакол № 6 ад 27.12.2019
Сучасная беларуская літаратурная мова	мовазнаўства і лінгвадыдактыкі	Прапаноў няма	узгадніць, пратакол № 6 ад 27.12.2019
Актуальныя праблемы беларускай мовы	мовазнаўства і лінгвадыдактыкі	Прапаноў няма	узгадніць, пратакол № 6 ад 27.12.2019

ПЕРАЛІК ТЭАРЭТЫЧНЫХ ПЫТАННЯЎ ДА ЭКЗАМЕНУ ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ “БЕЛАРУСКАЯ АНАМАСТЫКА”

1. Анамастыка як раздзел мовазнаўства. Прадмет, мэта і задачы дысцыпліны. Асноўныя раздзелы сучаснай анамастыкі.
2. Сувязь анамастыкі з іншымі навукамі (лінгвістыкай, логікай, сацыялогіяй, археалогіяй, этнаграфіяй, геаграфіяй, літаратуразнаўствам і інш.)
3. Перыядызацыя гісторыі анамастычнай навукі.
4. Уласнае імя як лінгвістычная катэгорыя.
5. З гісторыі вывучэння ўласных імёнаў.
6. Анамастычная прастора. Аб’ём і змест анамастычнай прасторы. Сістэмныя сувязі ў анамастычнай прасторы.
7. Класіфікацыя ўласных імёнаў.
8. Асноўныя метады анамастычных даследаванняў (апісальны, гістарычны, параўнальна-супастаўляльны, арэальны, семіятычны, лінгвапсіхалагічны, статыстычны і інш.).
9. Праблемы перыядызацыі ўсходнеславянскай антрапаніміі.
10. Асноўныя этапы і працэсы ў гісторыі беларускай антрапаніміі.
11. Асноўныя перыяды ў развіцці беларускай антрапаніміі і іх адметнасці.
12. Сучасныя беларускія прозвішчы. Тыпы беларускіх прозвішчаў паводле іх лексіка-семантычнага складу.
13.Сучасныя беларускія прозвішчы. Тыпы беларускіх прозвішчаў паводле структурна-тыпалагічных асаблівасцей.
14. Мянушкі, іх паходжанне і месца ў антрапанімічнай сістэме.
15. Псеўданімы, іх разнавіднасці і спосабы ўтварэння.
16. З гісторыі беларускай тапанімікі.
17. Асноўныя разрады тапанімічных назваў (гідронімы, айконімы, урбанонімы і інш.). Моўная прыналежнасць тапонімаў Беларусі.
18. Змест і аб’ём тэрмінаў ‘касманімія’ і ‘астранімія’. Асаблівасці беларускай народнай касманімікі.
19. Агульная характарыстыка беларускай ктэматаніміі.
20. Уласныя імёны (антрапонімы, тапонімы і інш.) у мастацкім творы, іх структура, стылістычныя функцыі.
21. Анамастычная лексіка і яе вывучэнне ў школе. Пазакласная праца з вучнямі па зборы і вывучэнні онімаў.
22. Анамастычная лексікаграфія.